

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมล คงทอง. ศิลปะภาพพิมพ์ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์, 2543.
- กฤษ สืบสนธิ์, นภาพกรณ์ อัจฉริยะกุล, บุษบา สุธีธร และ รุ่งนภา พิตรปรีชา. เอกสารการสอนชุดวิชา การผลิตงานประชาสัมพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2531.
- กาญจน์ ภาคสุวรรณ. ผลของการสอนแบบทักษะกระบวนการสำหรับวิชาศิลปะกับชีวิต ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- กาญจนา คุณารักษ์. หลักสูตรและการพัฒนา. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ , 2527.
- กิดานันท์ มลิทอง. เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- เกษร อิตะจारी. ศิลปะขั้นนำ. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- เกษร อิตะจारी. การสอนศิลปะในระดับอุดมศึกษา. ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- โกสุม สายใจ. การออกแบบนิเทศศิลป์ 3. ภาควิชาศิลปะ คณะวิซามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2537.
- กำธร สติรกุล. การเป็นมาของการพิมพ์และงานแสดงการพิมพ์ในเมืองไทย. อนุสรณ์งานแสดงการพิมพ์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 1. 53-75. พระนคร : CURSUA, 2505.
- กำธร สติรกุล. ประวัติการพิมพ์ในประเทศไทย. งานแสดงการพิมพ์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 5, 1-15. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์การพิมพ์, 2529.
- กำธร สติรกุล. หนังสือและการพิมพ์. กรุงเทพมหานคร : CURSUA, 2515.
- กำธร สติรกุล, ทองเต็ม เสมรสุต, มานิตย์ กมลสุวรรณ และ โอวาท นิตินันท์ประภาส. สิ่งพิมพ์ในชีวิตประจำวัน. การพิมพ์ทั่วไป, 1-64. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2530.
- คนข้างแรม (นามแฝง). โฆษณาเก่าๆแบบเบาราน. แพรวสุดสัปดาห์ 202 (กรกฎาคม 2534) : 70-73.
- จรุณห์ เพชรมณี และ ชาญกิจ ชอบทำกิจ. หนังสือและการพิมพ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. โครงการตำราและเอกสารวิชาการ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช, 2528.

- จันทร์หา ท่องประยูร. การออกแบบและจัดหน้าสิ่งพิมพ์. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช, 2537.
- จันทร์มา โกฎจนาท. การติดตามผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรศิลปศึกษาชั้นกลาง
วิทยาลัยช่างศิลป์ กรมศิลปากร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการ
ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : อีสัน
เพรส, 2539.
- จ้อย นันทวิชรินทร์. การวิจัยเอกสาร. วารสารสาธารณสุขมูลฐานภาคกลาง. ปีที่ 5 ฉบับที่ 6
(สิงหาคม-กันยายน 2533) : 17-22.
- เจิมพันธ์ กอวัฒนสกุล. ภาพประกอบในหนังสือไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.
- ชวนะ ภวภานันท์. แหวกความคิดโฆษณา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : อิมเมจ, 2528.
- ชะลอ พงษ์สามารถ. ศิลปะสำหรับครูมัธยม. กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2526.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. ระบบการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร : สารมวลชน, 2523.
- ชาญกิจ ชอบทำกิจ. สิ่งพิมพ์รัฐบาล. ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช,
2524.
- ดรุณี หิรัญรักษ์. นิตยสาร. กรุงเทพมหานคร : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2530.
- ดารารณี เผ่าพัฒน์. ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับความถนัดทางด้านมิติสัมพันธ์
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวง
มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ดำรงศักดิ์ ชัยสนิท. การโฆษณาและการส่งเสริมการขาย. กรุงเทพมหานคร : วังอักษร, 2536.
- ดำรงศักดิ์ ชัยสนิท และ วินัส อัครสิทธิถาวร. การโฆษณา การโฆษณาเบื้องต้น.
กรุงเทพมหานคร : มปท., 2538.
- ดริย์ภพ บุญรอด. ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการออกแบบของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพ แผนกวิชาศิลปประยุกต์ สาขาศิลปหัตถกรรม ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีว
ศึกษา กลุ่มสถานศึกษาภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- ต่อต้าน ธารีเกษ. สภาพปัญหาของการสอนศิลปะกับชีวิต ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น
พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- ทัศนีย์ เรืองธรรม. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาสังคมศึกษาของอาจารย์ในวิทยาลัย
ครูภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.

- ธัญญา ประภาสะโนบล. รายงานผลการวิจัย เรื่อง วิวัฒนาการของการโฆษณาในประเทศไทย. คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.
- ธวัช ตราชู. การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์งานออกแบบกราฟิกในตำราศิลปะระหว่าง อาจารย์และนักศึกษาภาควิชาศิลปะ สหวิทยาลัยอีสานใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. การพัฒนาหลักสูตร : จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : อักษรบัณฑิต, 2527.
- ธัม วศินเกษม และ วันชัย ศิริชนะ. รูปแบบและการเตรียมการพิมพ์. การพิมพ์ทั่วไป. 229-298. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2530.
- อ๋ารง บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : กรมการฝึกหัดครู, 2528.
- อ๋ารง บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : เอราวิณการพิมพ์, 2531.
- น ฒ ปากน้ำ (นามแฝง). การสอนศิลปะในระดับอุดมศึกษา. ใน การประชุมทางวิชาการ เรื่อง การเรียนการสอนศิลปะขั้นพื้นฐานในระดับอุดมศึกษา. หน้า 27-32. คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2528.
- นนทพร พรประยูทธ. การศึกษาผลของการรับรู้อักษรบนพื้นขาวและอักษรบนพื้นสี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2528.
- นพวรรณ หมั่นทรัพย์. การเรียนการสอนวิชาศิลปะพื้นฐานสายศิลปกรรม วิทยาเขตเทคนิค ภาควิชาฯ. ใน การประชุมทางวิชาการเรื่อง การเรียนการสอนศิลปะขั้นพื้นฐานในระดับ อุดมศึกษา. หน้า 127-132. คณะจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2523.
- นวลจิตต์ เชาว์กิตติพงศ์. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นปฏิบัติสำหรับครูวิชา ชีพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2534.
- นวลน้อย บุญวงษ์. หลักการออกแบบ. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- นันทา วิฑูฒิกักดี. หนังสือและการพิมพ์. พิมพ์ครั้งที่3. กรุงเทพมหานคร : ศิลปาบรรณาการ, 2529.
- นิตา ซูโต และคณะ. รายงานผลการวิจัย เรื่อง หนังสืออ่านสำหรับเยาวชน. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, 2527.
- บรรลือ ขอรวมเดช. สภาพและปัญหาการสอนศิลปะภาคปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เขต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิต วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- บัญญัติ จุลนาพันธ์, มนูญ แสงหิรัญ และ สุรพล เทวอักษร. การโฆษณา ความหมายและการ สร้างงานการโฆษณา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2520.

- บุญชม ศรีสะอาด. การพัฒนาการสอน. กรุงเทพมหานคร : สุริยวิยาสาน, 2537.
- บุญเต็ม พันรอบ. มานุษยวิทยาเชิงศิลปะ. ครุศิลป์3, หน้า8-19. ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- บุญส่ง อุดมกิจโกศล. จิตวิทยากับการออกแบบนิเทศศิลป์. วารสารสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2 (2542) 114-120.
- บุรพา, มหาวิทยาลัย. หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศิลป์ มหาวิทยาลัยบูรพา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2541. มหาวิทยาลัยบูรพา, 2541.
- ปยุต เงากระจ่าง. การเขียนภาพประกอบเรื่อง. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาออกแบบศิลปะประยุกต์ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา, 2529.
- ปรววรรณ ดวงรัตน์. การศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ สาขาทัศนศิลป์ ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- ปยุต เงากระจ่าง. สัมภาษณ์, 3 พฤศจิกายน 2544.
- ประคอง วรรณสูตร. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. ปทุมธานี : ศูนย์หนังสือ ดร. ศรีสง่า, 2528.
- ประชิด ทิณบุตร. การพัฒนาเนื้อหาหารายวิชาการออกแบบบรรจุภัณฑ์ระดับอนุปริญญา สาขาวิชาเอกออกแบบนิเทศศิลป์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- ประชิด ทิณบุตร. การออกแบบกราฟฟิก. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์ , 2530.
- ประทีน มหาจันทร์. ศิลปะในโรงเรียนประถม. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส. พรินต์ติ้ง เฮาส์, 2531.
- ประยูร จรรย์วณิช. “การเขียนภาพประกอบ”. ใน รายงานการสัมมนาเรื่องหนังสืออ่านสำหรับเด็ก กลุ่มอายุ 11-16 ปี. หน้า161-172. พระนคร : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2510.
- ปัจจุยา วุฒิประสิทธิ์. นิตยสารกับการใช้ภาพโฆษณา : ศึกษาในเชิงจิตวิทยาการสื่อสาร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.
- ปิยะชาติ แสงอรุณ. การออกแบบกระบวนการแก้ปัญหา. ครุศิลป์3, หน้า157-159. ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- ปิยะชาติ แสงอรุณ. เอกสารประกอบการสอนหมายเลข 1 วิชา 420407 ออกแบบขั้นสูง. ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537. (อัดสำเนา)
- ปิยะชาติ แสงอรุณ. เอกสารประกอบคำสอนวิชาออกแบบขั้นสูง. ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538. (อัดสำเนา)

- ปิยนาด บุนนาค. การวิจัยทางประวัติศาสตร์. ใน ชนิตา รักษ์พลเมือง (บรรณาธิการ), แนวทางการวิจัยพื้นฐานการศึกษา. 15-27. ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- ปิยะแสง จันทรวงศ์ไพศาล. ในหลวงกับงานออกแบบนิเทศศิลป์. วารสารสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2 (2542) 44-53.
- ปยุตนรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์. Computer Graphic สำหรับนักออกแบบ. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- ไพรัชณีย์โทรเลข, กรม. พระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้านสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร : Vigroom Center, 2530.
- พงษ์ศักดิ์ ไชยทิพย์. เทคนิคการออกแบบงานกราฟิก. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยูเคชั่น, 2544.
- พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง และ สุจินตนา อุทัยวัฒน์. การออกแบบโฆษณา. การสร้างสรรคและผลิตสิ่งพิมพ์โฆษณา หน่วยที่ 1-8. 277-374. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2531.
- พาศนา ตันตลัทธิน. หลักการออกแบบ. กรุงเทพมหานคร : พัทธอักษร, 2526.
- พิตร ทองชั้น. แบบวัดสติปัญญา : ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2-3. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2535.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. การวิจัยเอกสาร. ใน ชนิตา รักษ์พลเมือง (บรรณาธิการ), แนวทางการวิจัยพื้นฐานการศึกษา. 1-14. ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- ภิญญา สาธร. การสอนและการวัดผลระดับอุดมศึกษา. การสอนและการศึกษาในระดับอุดมศึกษา. ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515.
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. งานวิจัยทางด้านศิลปศึกษา. ม.ป.ป.(อึดสำเนา)
- มาโนช กงกะนันท์. ศิลปะการออกแบบ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2538.
- มานิต รัตนสุวรรณ. แนวคิดการบริหารงานด้านการสร้างสรรค์สิ่งโฆษณา. การบริหารงานโฆษณา หน่วยที่6-10. 375-420. พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2531.
- มนโรมย์ ชีรวานิช. การผลิตสิ่งโฆษณาประเภทสิ่งพิมพ์. การสร้างสรรคและผลิตสิ่งโฆษณา หน่วยที่9-15. 423-466. พิมพ์ครั้งที่4. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537.
- ยุพน ธรรมศรี. การประชุมโฆษณาของโลกและช่องเอเชียแปซิฟิก. Ad&art. ฉบับที่15 ปีที่2 สิงหาคม 2533. 49-52.
- เยาวภา เจริญศิลป์. การวิเคราะห์นิตยสารภาษาไทยสำหรับสตรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

- ระวีวรรณ ประกอบผล. นิตยสาร, วิวัฒนาการสื่อมวลชนไทย. กรุงเทพมหานคร : พุทธบูชาการพิมพ์, 2526.
- ระวีวรรณ ประกอบผล. รายงานผลการวิจัยเรื่องนิตยสารไทย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- เลอสม สถาปัตตานนท์. การออกแบบเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : ด้านสุทธาการพิมพ์, 2540.
- วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์ . บทความรู้ทางการออกแบบพาณิชย์ศิลป์ ออกแบบกราฟิค . พิมพ์ครั้งที่ 3 . กรุงเทพมหานคร : ศิลปาบรรณาคาร, 2540.
- วรินทร์า ไกยรวงศ์. มิติแห่งการบริโภคที่ปรากฏในนิตยสารผู้หญิง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัย คณะนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ. ความรู้เกี่ยวกับการสร้างภาพประกอบ. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 4 (2) (กรกฎาคม-ธันวาคม 2539) : 47-49.
- รววิชญ เวชุนุเคราะห์. ภาพประกอบโฆษณาไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ฉัตรดาว, 2533.
- รววิชญ เวชุนุเคราะห์. การ์ตูนโฆษณาไทย 40ปี. คู่แข่ง. 13 (145) (ตุลาคม 2535) : 193-208.
- รววิชญ เวชุนุเคราะห์. สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2544.
- วศิน เตยะธิตติ. โฆษณาไทยในอดีต. คนโฆษณา. 1 (6) (พฤศจิกายน 2526) : 42-44.
- วสันต์ เกียรติโกมล. การวิเคราะห์รูปแบบและกลวิธีการสร้างภาพประกอบเรื่องในนิตยสารสตรี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2489 จนถึง พ.ศ. 2539. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.
- วัฒน์ จุฑะวิภาต. การออกแบบ. กรุงเทพมหานคร : สารมวลชน, 2527.
- วันชัย ศิริชนะ. การพัฒนาบุคลากรทางการพิมพ์ของไทย. งานแสดงการพิมพ์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 5. 17-20. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์การพิมพ์, 2529.
- วัลลภ สวัสดิวัลลภ. หนังสือและการพิมพ์. ลพบุรี : ศูนย์การพิมพ์วิทยาลัยครูเทพสตรี, 2527.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. อุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- วารินทร์ รัศมีพรหม. สื่อการสอนเทคโนโลยีทางการศึกษาและการสอนร่วมสมัย. ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร : สุริยสาส์น, 2537.

- วิชัย วงษ์ใหญ่. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการสอนศิลปะในระดับมัธยมศึกษา. ศิลปะเด็ก
ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ. สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวง
ศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์การพิมพ์, 2529.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. กรุงเทพมหานคร : ธเนศวรการพิมพ์,
2525.
- วิเชียร เกตุสิงห์. หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : ไทย
วัฒนาพานิช, 2530.
- วินัย โสมดี. หลักการออกแบบ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรมคณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2525.
- วิรัช ลภีรัตนกุล. ประวัติและวิวัฒนาการของการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์. หลักการ
โฆษณาประชาสัมพันธ์ หน่วยที่ 1-7. 53-90. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช, 2532.
- วิริยะ สิริสิงห. โลกการพิมพ์. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2537.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. การออกแบบ. กรุงเทพมหานคร : วัฒนธรรต, 2527.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. ทัศนศิลป์. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์, 2536.
- วิชญูนาท กตัญญูทวีทิพย์. ความเป็นมาของภาพประกอบโดยสังเขป. วารสารวิชาการคณะ
ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต 1 (ปีการศึกษา 2541) : 86-91.
- ศรีศักร วัลลิโภดม. นครหลวงของไทย. กรุงเทพมหานคร : ด้านสุทธาการพิมพ์, 2540.
- ศักดิ์ดา ศิริพันธ์. การถ่ายภาพงานพิมพ์. กรุงเทพมหานคร : คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2530.
- ศาสวัต เกตุม และคณะ. ออกแบบอักษร. กรุงเทพมหานคร : อาร์ตไดเรคทอรี พับลิเคชัน,
2529.
- ศิลปากร, มหาวิทยาลัย. คู่มือการศึกษาหลักสูตรศิลปบัณฑิต คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร พ.ศ. 2535. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2534.
- ศิลปากร, มหาวิทยาลัย. นิทรรศการมัณฑนศิลป์ 27. กรุงเทพมหานคร : พลพันธ์การพิมพ์,
2527.
- ศิลปากร, มหาวิทยาลัย. หลักสูตรศิลปบัณฑิต คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ.
2537. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2537.
- ศิริพงษ์ พยอมไย้ม. การพิมพ์เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : โอเอส พรินติ้งเฮ้าส์, 2530.
- ศิริพงษ์ พยอมไย้ม. เทคนิคงานกราฟิค. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรินติ้งเฮ้าส์, 2537.
- ศุภกรณ์ ดิษฐพันธ์. การวิจัยเชิงคุณภาพในงานศิลปกรรมศาสตร์. ม.ป.ป. (อัดสำเนา)
- สังัด อุทรานันท์. พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : เซนเตอร์พับลิเคชัน,
2528.
- สังัด อุทรานันท์. พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบริหารการ
ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- สนั่น ปัทมะทิน. การเรียงพิมพ์. พระนคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2513.

- สังคม ทองมี. ทัศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร นักวิชาการด้านศิลปศึกษาและผู้ใช้หลักสูตรที่มีต่อศิลปศึกษาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2533). วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- สังเขต นาคไพจิตร. เอกสารประกอบการสอนหลักการออกแบบ ศ.340. มหาสารคาม : ปริดาการพิมพ์, 2530.
- สันติ คุณประเสริฐ. การออกแบบตัวอักษร. ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542. (อัดสำเนา)
- สันติ คุณประเสริฐ. วิวัฒนาการทางการออกแบบตัวอักษรไทยในงานพิมพ์ ระหว่าง พ.ศ. 1826-2526. ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- สิตางค์ เจนวนิจฉัย. การประเมินหลักสูตรนิเทศศิลป์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2533 (ฉบับปรับปรุง 2535) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- สินีนาถ เลิศไพโรวัน. บทบาทของภาพประกอบที่มีต่องานออกแบบสิ่งพิมพ์. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร 4 (1) (มกราคม-มิถุนายน 2539) : 46-48.
- สินีนาถ เลิศไพโรวัน. เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องงานกราฟิกเพื่อการออกแบบสื่อสาร. ภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ม.ป.ป. (อัดสำเนา)
- สุชาติ เลิศคชาธาร. แนวคิดการสอนการออกแบบนิเทศศิลป์เบื้องต้น. วารสารศิลปทัศน์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต. 1 (ปีการศึกษา 2540) : 44-63.
- สุทิพย์ สมภักดี. ปัญหาการสอนวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- สูงงกช เย็นยอดวิชัย. การวิเคราะห์หลักสูตรวิชาชีพของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- สุพิน บุญช่วงศ์. หลักการสอน. กรุงเทพมหานคร : แสงสุทธิการพิมพ์, 2531.
- สุภาวงศ์ จันทวานิช. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- สุมิตร คุณานุกร. หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพมหานคร : ชวนพิมพ์, 2523.
- สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ. การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์. แขนงวิชาวารสารศาสตร์ โปรแกรมมิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, 2542.
- สุลักษณ์ ศรีบุรี. รูปแบบการจัดการเรียนการสอน “วิชาศิลปะกับชีวิต” เพื่อส่งเสริมให้เกิดความชื่นชมและความรักที่จะเรียน. เอกสารการสัมมนาการเรียนการสอนและประชุมปฏิบัติ

- การเขียนตัวอย่างแผนการสอนศิลปะกับชีวิต ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2533) ณ โรงแรมเอเชีย 20-25 มกราคม 2535. (อัตสำเนา)
- เสกสรร สายสีต. หลักการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2542.
- เสริมศรี ไชยศร. ระบบหลักสูตร-การสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่ : พระสิงห์การพิมพ์, 2528.
- เสรี วงษ์มณฑา. การโฆษณาและการส่งเสริมการขาย. กรุงเทพมหานคร : อีระฟิล์มและไซเท็กซ์, 2540.
- แสงโสม เกษมศรี และ วิมล พงศ์พิพัฒน์ (เรียงเรียง). ประวัติศาสตร์สมัยรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 1-รัชกาลที่ 3 (พ.ศ. 2325-พ.ศ. 2394). คณะกรรมการร่างประวัติศาสตร์ไทย, 2525.
- อนันต์ชัย เลหาหะพันธุ์. โฆษณาครั้งแรกในไทย. ภาษาและหนังสือ 22 (1-2) (เมษายน 2532-มีนาคม 2533) : 5-8.
- อนุทิน วงศ์สรรคกร. 10บทความเลขคณิตปี ศึกษาเชิงไปรเวทจากบันทึกการสอนของอนุทิน วงศ์สรรคกร. กรุงเทพมหานคร : คอร์ปอเรชั่น โฟร์ดี, 2543.
- อัศวิน ศิลปะเมธากุล. การออกแบบกราฟิก. แผนกวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2543. (อัตสำเนา)
- อารักษ์ ศาสตร์ระสิงห์. ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน นักศึกษา และผู้ประกอบการเกี่ยวกับการพัฒนารายวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ โปรแกรมศิลปกรรม ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2538.
- อารี สุทธิพันธุ์. การออกแบบ. กรุงเทพมหานคร : สารศึกษาการพิมพ์ , 2515.
- อารียา คลังชานาญ. การนำเสนอรูปแบบการประเมินผลศิลปนิพนธ์สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ระดับปริญญาตรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2536.
- อุบลวรรณ ปิติพัฒน์และโฆษิต และ อวยพร พานิช. 100 ปีของนิตยสารสตรีไทย (พ.ศ. 2431-2531). นิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. (อัตสำเนา)
- เอนก นาวิกมูล. โฆษณาคลาสสิค. กรุงเทพมหานคร : โнора, 2538.
- เอนก นาวิกมูล. โฆษณาไทย. กรุงเทพมหานคร : แสงแดด, 2543.
- เอนก นาวิกมูล. โฆษณาไทยสมัยแรก. กรุงเทพมหานคร : ด้านสุทธาการพิมพ์, 2532.
- เอนก นาวิกมูล. แรกมีในสยาม 3. กรุงเทพมหานคร : แสงแดด, 2538.
- เอนก นาวิกมูล. สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2544.
- อำไพ จันทรจิระ. ประวัติและวิวัฒนาการการพิมพ์หนังสือในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515.

อำไพ ตีรณสาร. การประเมินผลศิลปศึกษา. ใน สรุปการอภิปราย เรื่อง บนเส้นทางการพัฒนา
ศิลปศึกษา. หน้า 60-62. ลพบุรี : ศูนย์การพิมพ์วิทยาลัยครูเทพสตรี, 2530.

ภาษาอังกฤษ

- Anderson, D. A. Program in Graphic Design : A Comprehensive Model for The Community
College. Dissertation Abstracts International. 1981 : 3453A.
- Arntson, A. E. Graphic Design Basics. 3rd ed. Florida : Harcourt Brace College , 1998.
- Baker, S. Advertising Layout and Art Direction. USA : McGraw-Hill, 1959.
- Ballard, L. and Siebert, L. Making a Good Layout. Ohio : F&W Publications, 1992.
- Bevlin ,M. E. Design Through Discovery. n.p. : Holt, Rinehart and Winston, 1963.
- Berryman, G. Notes on graphic design and visual communication. Los Atlos : William
Kaufmann, 1979.
- Bloom, Benjamin S. Taxonomy of Educational Objective, Hand Book I and II. New York :
David Mckay Company, 1974.
- Book, A. C. and Schick D. C. Fundamentals of Copy & Layout. Illinois : NTC Business
Books, 1988.
- Bover, C L and Arens, W. F. . Contemporary Advertising. 2nd ed. Illinois : n.p. 1986.
- Butler, J. E. A Process for Effective Graphic Design Curriculum Development. Dissertation
Abstracts International, 1995 : 4254A.
- Campbell, A. The Designer's Lexicon. Hong Kong : Cassell & Co., 2000.
- Carter, R. Working with Computer Type. Crans : A Roto Vision Book, 1997.
- Chenault, R. S. Advertising Layout. New York : The Ronald Press, 1946.
- Cutler, Bob D., and Javalgi, Rajshekhar G., A Cross-Culteral Analysis of the Visual
Components of Print Advertising : The United States and The European
Community. Journal of Advertising Research 31 (January / February 1992) :
71-80.
- Davis, G. Quick Solution to Great Layouts. Hong Kong : Lee Fung Asco Printers, 1993.
- De Francesco, Italo Luther. Art Education : It's Means and End. New York : Harper & Row
Publishing, 1958.
- Gagne, R. M. and Briggs, Leslie J. Principle of Instructional Design. New York
: Holt, Rinehart 1974.
- Gikow, J. Graphic Illustration in Black and White. New York : Design Press, 1991.
- Good, C. V. Dictionary of Education. New York : McGraw-Hill Book Company,
1945.

- Gronhaug, Kjell., Kvitastein, Olav and Gronmo, Sigmund. Factors Moderating Advertising Effectiveness as Reflected in 333 Tested Advertisements. Journal of Advertising Research 31 (October / November 1991) : 42-50.
- Hanks K., Belliston L. and Edward D., Design Yourself!. California : Los Altos, William Kaufmann, Inc., 1978.
- Huck, C. S. Children's Literature in the Elementary School. 3rd ed., update. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1979.
- Jacobi, Peter P. Magazine. The World Book Encyclopedia 13 (1975) : 591.
- Kabari, I. Principle for Structuring A Motivating Program in Art History. Dissertation Abstracts International, 1983 : 3579 A.
- Kibler, R.J, Cegala, D.J, Barku, L.L, and Miles, D.T. Objectives for Instruction and Evaluation. Boston : Allyn & Bacon, 1973.
- Labuz, R. Typography & Typesetting. New York : Van Nostrand Reinhold, 1988.
- Landa, R. Graphic Design Solution. n.p. : Delmar, 1996.
- Lansing, Kenneth M. Art. Artists and Art Education. Iowa : Kendall/Hunt Publishing, 1976.
- Lee, Seonsu and H. Barnes, James Jr., Using Color Preferences in Magazine Advertising. Journal of Advertising Research 29 (December 1989 / January 1990) : 25-29.
- Levin, J. E. The Golden Age of Illustration : Popular Art in American Magazine, 1850-1925. 1980. Dissertation Abstract International. 41-03 : 1112A.
- March, M. Creative Typography. Oxford : Quarto, 1988.
- Mich, D. D. and Eberman, Edwin. The Technique of Picture Story. New York : McGraw-Hill, 1954.
- Moriarty, Sandra E. A Content Analysis of Visuals Used in Printed Media Advertising. Journalism Quarterly 2 (Summer 1987) : 550-554.
- Peterson, B. L. Using Design Basics to get Creative Results. Ohio : F&W Publications, 1997.
- Ross, R. Illustration today. Scranton. Penn : International textbook, 1963.
- Siebert, L and Cropper, M. Working with Words & Pictures. Ohio : F & W Publications, 1993.
- Stoops, J and Samuelson, J. Design Dialogue. Massachusetts : Davis Publication, Inc, 1983.
- Stevenson, G. A. Graphic Arts Encyclopedia. 3rd ed. New York : McGraw Hill, 1992.

- Swann, A. How to Understand and Use Design and Layout. Hong Kong : Lee Fung Asco Printers, 1987.
- Taba, Hilda. Curriculum Development : Theory and Practice. New York : Harcourt Brace Javanovich, 1962.
- Unnava, H. Rao and Burnkrant, Robert E., An Imagery-Processing View of the Role of Pictures in Print Advertisements. *Journal of Marketing Research* 28 (May 1991) : 226-231.
- Wassmuth, Birgit Luise Johanna. Art Movements and American Print Advertising : A Study of Magazine Advertising Graphics 1915-1935. 1983. Dissertation Abstract International. 44-11 : 3197A.
- Webster's New Twentieth Century Dictionary of English Language. 2nd ed. U.S.A. : Collin & World, 1976.
- Willis, F.H. Fundamentals of Layout. New York : Dover Press, 1971.
- Wittich, W.A., & Schuller, C.F. Audio Visual Materials. 2nd ed., New York : Harper and Brothers, 1968.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ประเภทของนิตยสาร

นิตยา ชูโต และคณะ (2527) ได้จัดแบ่งนิตยสารที่ผลิตขึ้นในประเทศไทยจำนวน 289 รายชื่อ ออกตามลักษณะเนื้อหาได้นิตยสาร 31 กลุ่ม ดังแสดงในรูปตาราง ดังนี้

กลุ่มที่	ประเภทเนื้อหา	จำนวนรายชื่อ	ลักษณะเนื้อหา
1	ข่าวและวิจารณ์ข่าว	13	มีลักษณะเนื้อหาสรุปข่าวในรอบสัปดาห์ และมีบทความแสดงความคิดเห็น และวิจารณ์เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในรอบสัปดาห์
2	ศิลปวัฒนธรรม	2	เน้นการเสนอเนื้อหาด้านศิลปะทั้งในอดีตและปัจจุบันทุกสาขา
3	ศาสนา ปรัชญา ความเชื่อและพระเครื่อง	16	เสนอเนื้อหาทางพุทธศาสนา รวมทั้งความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม อภินิหารต่างๆของพระพุทธรูป ประวัติพระเครื่อง
4	โหราศาสตร์	1	เสนอความรู้ในด้านการทำนายโชคชะตาชีวิตตามหลักโหราศาสตร์
5	การศึกษา	5	เสนอเนื้อหาในเชิงสนับสนุน และ ส่งเสริมการเรียนวิชาต่างๆ ให้ความรู้เพิ่มเติมแก่เด็กและเยาวชน และเนื้อหาเกี่ยวกับวงการครู ทั้งด้านวิชาการ ระเบียบคำสั่ง ความรู้ด้านการสอน
6	ถ่ายภาพและการพิมพ์	5	เสนอเนื้อหาด้านการถ่ายภาพ เทคนิคต่างๆในการถ่ายภาพและล้างฟิล์ม
7	การตกแต่งบ้านและสำนักงาน	11	เสนอความรู้ด้านการจัดและตกแต่งบ้าน แบบบ้านต่างๆ
8	ธุรกิจ การเงิน การจัดการและโฆษณา	17	เสนอความรู้ด้านการจัดการ การเงิน การธนาคาร การโฆษณา และธุรกิจด้านอื่นๆ แนะนำและสัมภาษณ์นักธุรกิจคนเด่นๆ
9	กฎหมาย	2	เสนอความรู้ด้านกฎหมายสำหรับประชาชน
10	วิทยาศาสตร์	2	เสนอเนื้อหาด้านข่าวสารทางวิทยาศาสตร์ ความรู้ในสาขาวิทยาศาสตร์สาขาต่างๆ
11	เครื่องเสียง วีดีโอ และคอมพิวเตอร์	21	เสนอความรู้ด้านวิศวกรรมไฟฟ้า เช่น แนะนำเครื่องเสียง การสร้าง ปรับแต่ง การซ่อมเครื่องเสียง แนะนำวีดีโอใหม่ๆ วิธีใช้เครื่องและอุปกรณ์ แนะนำภาพยนตร์ในวีดีโอเทป คอมพิวเตอร์ การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ การใช้โปรแกรมต่างๆ ภาษาของเครื่องคอมพิวเตอร์
12	อาวุธและสงคราม	3	เสนอเนื้อหาด้านอาวุธสงครามแบบใหม่ๆ ประสิทธิภาพของอาวุธ
13	รถจักรยาน รถจักรยานยนต์ และรถยนต์	19	เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการแนะนำ ทดสอบประสิทธิภาพ การซ่อมแซมและตกแต่งเครื่องยนต์ และอุปกรณ์รถ
14	สุขภาพและการแพทย์	5	เสนอความรู้ด้านแพทย์ การดูแลรักษาสุขภาพอนามัย โรคภัยต่างๆ มีทั้งเสนอเนื้อหาด้านการแพทย์แผนปัจจุบัน และด้านการแพทย์แผนโบราณ และการรักษาโดยใช้ความเชื่อทางไสยศาสตร์

กลุ่มที่	ประเภทเนื้อหา	จำนวนรายชื่อ	ลักษณะเนื้อหา
15	เกษตรกรรม	5	เสนอความรู้ด้านเกษตรกรรม วิธีการปลูก การบำรุงรักษา ตลอดจนวิธีการประกอบอาหารจากผลิตผลทางเกษตร สัตวบาล
16	เพศศึกษา	1	เสนอความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษา และมีภาคบันเทิงคดี ทั้งนวนิยายและเรื่องสั้น
17	คหกรรมศาสตร์	1	เสนอความรู้ทางสาขาคหกรรมศาสตร์ การตัดเย็บเสื้อผ้า การปักโครเชต์ การประดิษฐ์ต่างๆ การทำอาหาร ทำผม
18	ผู้บริโภคร	1	เสนอความรู้เกี่ยวกับผู้บริโภคร แนะนำวิธีการเลือกสินค้า
19	เด็ก	3	เสนอความรู้เกี่ยวกับเด็ก การอนุบาลเด็ก จิตวิทยาเด็ก ตลอดจนความรู้ที่สตรีควรทราบก่อนมีบุตร
20	วัยรุ่น	13	เสนอเนื้อหาด้านความเคลื่อนไหวของวัยรุ่น การแต่งกาย พฤติกรรมวัยรุ่น ร้อยกรองความรัก จิตวิทยาวัยรุ่น
21	ผู้ชาย	25	เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเพศศึกษา แฟชั่นชาย ดนตรี กีฬา แนะนำบุคคลชั้นนำในสังคม สตรีที่มีอาชีพนางแบบ หมอ นวด ดาราเปลือยต่างประเทศ
22	ผู้หญิง	27	เสนอเนื้อหาด้านจิตวิทยาการดำรงชีวิต คหกรรมศาสตร์ การปฏิบัติตนของสตรี บันเทิงคดี สุขภาพและความงาม
23	แฟชั่น	4	แนะนำแฟชั่นเครื่องแต่งกายของสตรี เป็นนิตยสารภาพ ตลอดทั้งเล่ม มีคำบรรยายเพียงผู้ออกแบบ นางแบบ และร้านจำหน่าย
24	กีฬา	19	เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวในวงการกีฬา ประวัติ นักกีฬา รายงานผลการแข่งขันกีฬาประเภทต่างๆ
25	วงการบันเทิง	19	เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวงการบันเทิง ความเคลื่อนไหว วิจารณ์ การสัมภาษณ์ดาราทั้งในวงการดนตรีและภาพยนตร์
26	การ์ตูน	9	เสนอเนื้อหาเป็นการ์ตูนที่อ่านเล่นเพื่อความเพลิดเพลิน และบางฉบับมีเกร็ดความรู้ทางประวัติศาสตร์ การทนาย ปัญหาชิงรางวัล
27	ปกิณกะชีวิต	8	เสนอเนื้อหาเรื่องราวประสบการณ์ชีวิตในด้านต่างๆ เช่น การครองเรือน ความสัมพันธ์ของหนุ่มสาว การทำงาน การประกอบอาชีพ ประวัติบุคคลในอาชีพต่างๆ นวนิยาย
28	เรื่องแปลกๆ และเหลือเชื่อ	5	เสนอเนื้อหาทุกๆด้าน แต่เป็นในแง่มุมที่แปลก เป็นเกร็ดความรู้
29	ท่องเที่ยว	6	เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสารคดีท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ สถานที่ท่องเที่ยว
30	แนะนำการซื้อชาย อาหารและโรงแรม	4	เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการแนะนำการซื้อการชาย อาหาร การท่องเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ

กลุ่มที่	ประเภทเนื้อหา	จำนวนรายชื่อ	ลักษณะเนื้อหา
31	กลอน เรื่องอ่านเล่น และ ปกิณกะต่างๆ	17	เสนอเนื้อหาด้านนวนิยาย เรื่องสั้น เป็นส่วนใหญ่ นิตยสารที่เสนอนวนิยายทั้งฉบับ ปกิณกะสอดแทรก เช่น ความรู้ด้านคหกรรมศาสตร์ เพศศึกษา จิตวิทยา ธุรกิจ วิจัย บันเทิง สุขภาพอนามัย

จากตารางแสดงประเภทของนิตยสารโดยแบ่งตามประเภทเนื้อหา จะเห็นได้ว่า กลุ่มนิตยสารสำหรับสตรีเป็นกลุ่มนิตยสารที่มีจำนวนมากที่สุด มีจำนวนมากกว่านิตยสารในกลุ่มอื่นๆ

Jacobi (1974) ได้แบ่งนิตยสาร ออกตามกลุ่มผู้อ่านดังนี้

1. นิตยสารสำหรับเด็ก (Children's Magazines) เป็นสิ่งพิมพ์สำหรับเด็กตามระดับอายุต่างๆ เนื้อหาส่วนใหญ่จะเป็นนิทาน เรื่องตลก และเรื่องราวต่างๆที่เด็กมีความสนใจ เช่น การเล่นเกมส์
2. นิตยสารงานอดิเรก (Hobby Magazines) เป็นนิตยสารสำหรับผู้สนใจงานอดิเรกในทุกสาขา เช่น การสะสมเหรียญหรือสแตมป์ เกมส์กีฬา การตกแต่งบ้าน การถ่ายภาพ เป็นต้น
3. นิตยสารปัญญาชน (Intellectual Magazines) เป็นสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมปัจจุบัน เหตุการณ์บ้านเมือง รวมถึงนิตยสารประเภทแสดงความคิดเห็น ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการโต้แย้งด้านเหตุการณ์ปัจจุบัน เศรษฐกิจ การเมือง และมักจะลงนวนิยาย คำประพันธ์ บทความ เป็นต้น
4. นิตยสารสำหรับบุรุษ (Men's Magazines) ลงบทความและเรื่องราวต่างๆเกี่ยวกับการผจญภัย ความบันเทิง แฟชั่นสุขภาพบุรุษ และกีฬา รวมทั้งเรื่องราวเกี่ยวกับศิลปะ และเรื่องที่อยู่ในความสนใจของผู้ชาย
5. นิตยสารสำหรับสตรี (Women's Magazines) เสนอเรื่องราวที่อยู่ในความสนใจของสตรีในด้านต่างๆ เช่น การปรุงอาหาร การตกแต่งบ้าน การบริบาลเด็ก แนวโน้มแฟชั่น ความรัก รวมทั้งการบริการสังคมและความรู้ต่างๆ
6. นิตยสารธุรกิจและการค้า (Trade and Business Magazines) สำหรับผู้อ่านที่สนใจเฉพาะด้านธุรกิจ อุตสาหกรรม เกษตรศาสตร์ เทคโนโลยี เสนอผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ และวิธีการของอุตสาหกรรม ปกติผู้อ่านนิตยสารประเภทนี้มีจำนวนค่อนข้างแน่นอน ซึ่งผู้จัดพิมพ์จะมีรายชื่ออยู่และจัดส่งไปให้สมาชิก
7. นิตยสารประเภทอื่นๆ รวมทั้งนิตยสารสรุปข่าว ข่าวประจำสัปดาห์ เรื่องย่อที่จะนำมาพิมพ์ซ้ำมาจากเรื่องที่น่าสนใจในนิตยสารอื่น หรือหนังสืออื่นมาแล้ว เป็นต้น

ภาคผนวก ข
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ-ตอบแบบสัมภาษณ์ การวิจัยตอนที่ 1 การศึกษาวิวัฒนาการ
การออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทย

- อาจารย์ปยุต เงากระจ่าง นักการศึกษาทางการออกแบบนิเทศศิลป์
- เอนก นาวิกมูล นักประวัติศาสตร์ศิลป์ด้านสิ่งพิมพ์โฆษณา
- วรวิชญ เวชนุเคราะห์ นักออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณา

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ-ตรวจสอบแบบสอบถามจำนวน 5 ท่าน

- อาจารย์ ดร. อ่ำไพ ตีรณสาร ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อาจารย์ พรเทพ เลิศเทวศิริ ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มาโนช กงกะนันทน์ ผู้เชี่ยวชาญอาวุโส ศูนย์ภูมิภาคโบราณคดีและวิจัยศิลป
- รองศาสตราจารย์ ดร. ศุภกรณ์ ดิษฐพันธุ์ ภาควิชาอนุมิตศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง ภาควิชาอนุมิตศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาความสำคัญของวิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทย
ที่มีต่อการสอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ระดับปริญญาตรี
ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ศิลป์สิ่งพิมพ์โฆษณา นักการศึกษาทางการออกแบบนิเทศศิลป์ และนักออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณา มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทย การวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จได้ด้วยดี ก็ด้วยความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสัมภาษณ์ตามความเป็นจริง คำตอบของท่านทุก ๆ ข้อเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของผลการวิจัย ผู้วิจัยจะถือข้อมูลที่ได้รับเป็นความลับ และนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบหรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ท่านแต่ประการใด ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

แบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 วิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร. สันติ คุณประเสริฐ

ผู้วิจัย นายชาญศิลป์ กิตติโชติพาณิชย์

ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริง และ ตอบให้ครบทุกข้อ

1. ชื่อ นามสกุล ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

-----

2. อายุ _____ ปี

3. ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี สาขา _____

ปริญญาโท สาขา _____

ปริญญาเอก สาขา _____

อื่นๆ โปรดระบุ _____

4. ตำแหน่งหน้าที่การงาน และสถานที่ทำงานในปัจจุบัน

-----

5. ประสบการณ์ในการทำงาน _____ ปี

6. วันและเวลาที่ทำการสัมภาษณ์

7. ผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งพิมพ์โฆษณาไทย

ตอนที่ 2

วิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทย

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริง

การออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณา

1. องค์ประกอบพื้นฐานของการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทย ได้แก่ การจัดวางหน้า, การจัดเรียงตัวอักษรและภาพประกอบ มีวิวัฒนาการสอดคล้องสัมพันธ์ร่วมกันมาอย่างไร

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อวิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยมีปัจจัยใดบ้าง และ ส่งผลกระทบต่อวิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยอย่างไร

การจัดวางหน้า (Layout)

3. การจัดวางหน้าในสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยมีวิวัฒนาการความเป็นมาอย่างไร

4. รูปแบบการจัดวางหน้าในสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยมีวิวัฒนาการความเป็นมาอย่างไร

5. กริดในการจัดวางหน้าในสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยมีวิวัฒนาการความเป็นมาอย่างไร

6. การจัดวางหน้าในสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยแต่ละยุคสมัย มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

การจัดเรียงตัวอักษร (Typography)

7. การจัดเรียงตัวอักษรในสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยมีวิวัฒนาการความเป็นมาอย่างไร

8. แบบตัวอักษรและครอบครัวตัวอักษรในสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยมีวิวัฒนาการความเป็นมาอย่างไร

9. แบบการจัดเรียงตัวอักษรเป็นข้อความในสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยมีวิวัฒนาการความเป็นมาอย่างไร

10. ขนาดตัวอักษร, ช่องไฟตัวอักษร ความยาวบรรทัดซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความอ่านออก หรือประจักษ์ภาพ (Legibility) ในสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยมีวิวัฒนาการความเป็นมาอย่างไร

11. การจัดเรียงตัวอักษรในสิ่งพิมพ์โฆษณาไทย แต่ละยุคสมัย มีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

ภาพประกอบ (Illustration)

12.ภาพประกอบในสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยมีวิวัฒนาการความเป็นมาอย่างไร

13.เทคนิคการสร้างภาพประกอบในสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยมีวิวัฒนาการความเป็นมาอย่างไร

14.รูปแบบภาพประกอบในสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยมีวิวัฒนาการความเป็นมาอย่างไร

15.ลักษณะการใช้ภาพประกอบในสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยมีวิวัฒนาการความเป็นมาอย่างไร

16.ภาพประกอบในสิ่งพิมพ์โฆษณาไทย แต่ละยุคสมัย มีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

ภาคผนวก ง

แบบบันทึกนิตยสารที่สำรวจ และ แบบบันทึกข้อมูลสิ่งพิมพ์โฆษณาที่จัดเก็บ

แบบบันทึกนิตยสารที่สำรวจ และ แบบบันทึกข้อมูลสิ่งพิมพ์โฆษณาที่จัดเก็บ

เรื่อง

การศึกษาความสำคัญของวิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทย
ที่มีต่อการสอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ระดับปริญญาตรี
ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

คำชี้แจง

แบบบันทึกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรก เป็นแบบบันทึกนิตยสารที่สำรวจ โดยบันทึกเดือนและปีที่นิตยสารฉบับนั้นออกวางจำหน่าย ส่วนที่สองเป็นแบบบันทึกข้อมูลสิ่งพิมพ์โฆษณาที่จัดเก็บ บันทึกข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์โฆษณา ได้แก่ รหัสโฆษณา, แหล่งที่มาของสิ่งพิมพ์โฆษณา คือ ชื่อนิตยสาร ฉบับที่ เดือน ปี พ.ศ., ลักษณะโฆษณา, ขนาดโฆษณา, ลักษณะการจัดเก็บ และฟิล์มม้วนที่ทำการบันทึกภาพ

ตารางแสดงนิตยสารที่สำรวจแล้วนิตยสาร

ฉบับ	เดือน/ปี	ฉบับ	เดือน/ปี	ฉบับ	เดือน/ปี	ฉบับ	เดือน/ปี	ฉบับ	เดือน/ปี	ฉบับ	เดือน/ปี
1		36		71		106		141		176	
2		37		72		107		142		177	
3		38		73		108		143		178	
4		39		74		109		144		179	
5		40		75		110		145		180	
6		41		76		111		146		181	
7		42		77		112		147		182	
8		43		78		113		148		183	
9		44		79		114		149		184	
10		45		80		115		150		185	
11		46		81		116		151		186	
12		47		82		117		152		187	
13		48		83		118		153		188	
14		49		84		119		154		189	
15		50		85		120		155		190	
16		51		86		121		156		191	
17		52		87		122		157		192	
18		53		88		123		158		193	
19		54		89		124		159		194	
20		55		90		125		160		195	
21		56		91		126		161		196	
22		57		92		127		162		197	
23		58		93		128		163		198	
24		59		94		129		164		199	
25		60		95		130		165		200	
26		61		96		131		166			
27		62		97		132		167			
28		63		98		133		168			
29		64		99		134		169			
30		65		100		135		170			
31		66		101		136		171			
32		67		102		137		172			
33		68		103		138		173			
34		69		104		139		174			
35		70		105		140		175			

ภาคผนวก จ
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม อาจารย์ผู้สอน เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาความสำคัญของวิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทย
ที่มีต่อการสอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ระดับปริญญาตรี
ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ผู้สอน มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสำคัญ
ของวิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยที่มีต่อการสอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ระดับปริญญา
ตรี ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย การวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จได้ด้วยดี ก็ด้วยความ
อนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง และ **ตอบคำถามให้ครบทุกข้อ ซึ่งจะ
ส่งผลต่อความสมบูรณ์ของผลการวิจัย** ผู้วิจัยจะถือข้อมูลที่ได้รับเป็นความลับและนำไปใช้ประโยชน์
ทางการศึกษาเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบหรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ท่านแต่ประการใด ผู้วิจัยหวังเป็น
อย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความสำคัญของวิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทย

ที่มีต่อการสอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ และ ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการสอน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร. สันติ คุณประเสริฐ

ผู้วิจัย นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์

ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง: การจำแนกรายชื่อวิชาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยที่ปรากฏในหลักสูตรของแต่ละสถาบัน

1. วิชาการออกแบบนิเทศศิลป์

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใช้ชื่อวิชา เรขศิลป์ 1-5
- มหาวิทยาลัยศิลปากรใช้ชื่อวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ 1-5
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังใช้ชื่อวิชาออกแบบกราฟิก 1-2
- มหาวิทยาลัยบูรพาใช้ชื่อวิชานิเทศศิลป์ 1-4
- มหาวิทยาลัยขอนแก่นใช้ชื่อวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ 1-4 ,วิชาการออกแบบเลขนิเทศ (วิชาเอกเลือก)
- มหาวิทยาลัยมหาสารคามใช้ชื่อวิชาเรขศิลป์ 1-2 , วิชาออกแบบนฤมิตศิลป์ 3-6

2. วิชาการออกแบบสิ่งพิมพ์

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใช้ชื่อวิชา Material Process 1
- มหาวิทยาลัยศิลปากร ใช้ชื่อวิชาการออกแบบสิ่งพิมพ์ 1-2 (วิชาโท) , วิชาคอมพิวเตอร์เพื่อการออกแบบสิ่งพิมพ์ (วิชาโท)
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังใช้ชื่อวิชาออกแบบสิ่งพิมพ์
- มหาวิทยาลัยบูรพาใช้ชื่อวิชาเทคโนโลยีการพิมพ์
- มหาวิทยาลัยขอนแก่นใช้ชื่อวิชาการออกแบบสิ่งพิมพ์ 1-2

3. วิชาการออกแบบโฆษณา

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใช้ชื่อวิชา วิชาการออกแบบโฆษณา 1 (วิชาบังคับเลือก), วิชาศิลปะในงานโฆษณา
- มหาวิทยาลัยศิลปากรใช้ชื่อวิชาการโฆษณา, วิชาการออกแบบโฆษณาเบื้องต้น(วิชาโท), วิชาเทคนิคการจัดวางองค์ประกอบงานโฆษณา (วิชาโท)
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังใช้ชื่อวิชาออกแบบโฆษณา
- มหาวิทยาลัยบูรพาใช้ชื่อวิชาการโฆษณา 1-3
- มหาวิทยาลัยขอนแก่นใช้ชื่อวิชาศิลปะการสื่อความหมาย , วิชาหลักการโฆษณา (วิชาเอกเลือก)

4. วิชาการออกแบบและจัดตัวอักษร

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใช้ชื่อวิชา Material Process 1, เรขศิลป์ 1
- มหาวิทยาลัยศิลปากร ใช้ชื่อวิชาการออกแบบและจัดตัวอักษร, วิชาการออกแบบและจัดตัวอักษรขั้นสูง (วิชาโท)
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ใช้ชื่อวิชาออกแบบตัวอักษร

5. วิชาการออกแบบภาพประกอบ

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใช้ชื่อวิชา Illustration I
- มหาวิทยาลัยศิลปากร ใช้ชื่อวิชาพื้นฐานการสร้างภาพประกอบ, วิชาเทคนิคและอุปกรณ์การสร้างภาพประกอบ 1-2 (วิชาโท), วิชาคอมพิวเตอร์เพื่อการสร้างภาพประกอบ (วิชาโท)
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ใช้ชื่อวิชาภาพประกอบ, วิชาเทคนิคและรูปแบบของภาพประกอบ
- มหาวิทยาลัยบูรพา ใช้ชื่อวิชาการเขียนภาพประกอบ
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น ใช้ชื่อวิชาการสร้างภาพประกอบ 1-2

เนื้อหาวิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทย

คำชี้แจง วิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยสรุปเนื้อหาโดยสังเขป แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ด้าน คือ การจัดวางหน้า การจัดเรียงตัวอักษร และภาพประกอบ

◎ คำจำกัดความ

วิวัฒนาการ หมายถึง ลำดับขั้นของพัฒนาการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นแบบอย่างที่มีคุณค่าและประโยชน์ต่อการศึกษาศาษาออกแบบนิเทศศิลป์

การออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณา (Printed Advertising Design) หมายถึง แนวคิดและวิธีการทางการออกแบบด้าน 1. การจัดวางหน้า (Layout) 2. การจัดเรียงตัวอักษร (Typography) และ 3. ภาพประกอบ (Illustration) ในงานสิ่งพิมพ์โฆษณาสำหรับตีพิมพ์ในนิตยสาร

สิ่งพิมพ์โฆษณาไทย (Thai Printed Advertising) หมายถึง สิ่งพิมพ์เพื่อการโฆษณาประชาสัมพันธ์ สินค้าและบริการ ของภาครัฐและเอกชนในประเทศไทยที่ปรากฏในนิตยสารและนิตยสารสตรี

◎ เนื้อหาวิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทย

การจัดวางหน้า (Layout) สรุปวิวัฒนาการได้ดังนี้

1. ยุคตัวอักษรล้วน โฆษณาขนาดเล็ก จัดวางหน้าแบบหนักบท (พ.ศ. 2388-2410)

ยุคโฆษณาขนาดเล็ก จัดโฆษณาหลายโฆษณาในหน้านิตยสารหน้าเดียวกัน ไม่มีภาพประกอบ จัดวางเฉพาะตัวอักษรเพียงองค์ประกอบเดียว เนื้อความจัดวางเต็มพื้นที่โฆษณา มีการใช้เส้นแนวตั้งและแนวนอนในการแบ่งแยกโฆษณาแต่ละชิ้นออกจากกัน หน้านิตยสารแบ่งออกเป็นคอลัมน์ โฆษณาต่างๆ จึงถูกจัดในลักษณะแบ่งตามคอลัมน์ของนิตยสาร ความยาวบรรทัดเนื้อความจึงสั้น เป็นการจัดวางหน้าแบบหนักบททั้งหมด

2. ยุคภาพประกอบขนาดเล็ก โฆษณาขนาดกลาง (พ.ศ. 2411-2455)

การจัดวางหน้าเน้นเนื้อความโฆษณาเป็นองค์ประกอบหลัก แทรกภาพประกอบบล็อกไม้ขนาดเล็กในเนื้อความโฆษณา ไม่มีเส้นกรอบล้อมภาพประกอบ เป็นภาพรูปทรงอิสระ ช่วงแรกของยุคแยกภาพกับเนื้อความออกจากกัน ต่อมาจึงมีการจัดเนื้อความให้ล้อมรอบขอบของภาพ จัดหัวเรื่องไว้ด้านบนเป็นส่วนใหญ่ พื้นที่ที่เหลือใช้จัดวางเนื้อความ เนื้อความมากเนื่องจากการโฆษณาในสิ่งพิมพ์โฆษณาเกิดขึ้นไม่นานนักจึงต้องอธิบายลักษณะและประโยชน์ของสินค้ามาก พื้นที่โฆษณาใหญ่ขึ้น ยังไม่พบโฆษณาที่แสดงลักษณะการใช้กริดในการช่วยในการจัดวางหน้า

3. ยุคภาพประกอบขนาดกลาง จัดวางหน้าแบบกรอบผสมแบบละครสัตว์ (พ.ศ. 2456-2470)

ภาพประกอบนิยมใช้กันมากขึ้น เห็นได้ชัดเจนจากปริมาณและขนาดของภาพที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้การจัดวางหน้านิยมวางภาพขนาดเล็ก ขนาดกลาง หลากๆภาพกระจายเต็มพื้นที่โฆษณา แทรกเนื้อความตามพื้นที่ว่าง ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นการจัดวางหน้าแบบละครสัตว์ ในช่วงแรกของยุคนิยมใช้เส้นแบบเรียงง่ายล้อมเป็นกรอบโฆษณา ปลายยุคจึงเริ่มใช้เส้นแบบลวดลายง่าย ๆ จัดวางซ้ำๆเป็นกรอบโฆษณา

4. ยุคนิยมไทย ภาพประกอบขนาดใหญ่ กรอบโฆษณาเป็นแบบลายประดิษฐ์ (พ.ศ. 2471-2495)

โฆษณาเริ่มมีองค์ประกอบครบตามลักษณะโฆษณาสากล คือมีหัวเรื่อง เนื้อความโฆษณา ภาพประกอบ คำขวัญ ตราสัญลักษณ์สินค้า นิยมการจัดวางหน้าแบบกรอบภาพ ลักษณะลวดลายของกรอบโฆษณามีความทูลหยา ประดิดประดอยมากขึ้น เป็นยุคนิยมลักษณะอย่างไทย เห็นได้ชัดเจนจากการใช้ลายไทยสร้างเป็นกรอบโฆษณา ภาพประกอบพบในหน้าตาการแต่งกายของผู้คนอย่างไทย ตัวอักษรที่มีลักษณะผสมผสานเส้นและลีลาจากลายไทย ปลายยุคกรอบโฆษณาเริ่มหันกลับมาใช้กรอบที่มีลักษณะเส้นตรง เรียบง่าย และกรอบโฆษณาเริ่มลดน้อยแล้วค่อยๆหายไป

5. ยุคภาพถ่ายขาวดำรูปทรงสี่เหลี่ยม ภาพประกอบลายเส้นขนาดใหญ่ (พ.ศ. 2496-2510)

ภาพลายเส้นมาถึงจุดสูงสุด เป็นยุคทองภาพประกอบ ภาพลายเส้นมีขนาดใหญ่ เป็นจุดเด่นของโฆษณา เนื้อความโฆษณามีเนื้อหาและปริมาณลดน้อยลงกว่ายุคก่อนๆ แทรกเนื้อความตามพื้นที่ว่างรอบขอบภาพประกอบ ภาพถ่ายขาวดำรูปทรงสี่เหลี่ยมเริ่มเป็นที่นิยม วางไว้ด้านบนของโฆษณา

6. ยุคโฆษณาสี ภาพถ่ายขนาดใหญ่ เริ่มการใช้กริด (พ.ศ. 2511-2530)

เป็นยุคที่ภาพวาดลายเส้นขาวดำลดน้อยลง ภาพถ่ายสีเข้ามาแทนที่ภาพวาด นิยมจัดภาพเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้ากินเนื้อที่โฆษณาตั้งแต่ครึ่งหน้าจนถึงเต็มหน้า ปริมาณเนื้อหาเนื้อความโฆษณาลดลงมาก จำกัดพื้นที่ในการจัดวางเนื้อความในสัดส่วนเมื่อเทียบกับภาพน้อย เว้นพื้นที่เฉพาะสำหรับเนื้อหา หรือ จัดวางหัวเรื่อง เนื้อความทับบนส่วนใดส่วนหนึ่งของภาพ นิยมการจัดวางหน้าแบบช่องภาพ (Window Picture Layout) การใช้กริดเริ่มมีในยุคนี้ เห็นได้ชัดเจนจากการจัดวางภาพและตัวอักษรมีสัดส่วน จังหวะที่เป็นระเบียบ สวยงาม องค์ประกอบไม่สับสน สีเข้ามามีอิทธิพลต่อการจัดวางหน้า เช่นการปูพื้นโฆษณาเป็นสี การแบ่งขอบเขตภาพกับตัวอักษรออกจากกันด้วยสี ฯลฯ

7. ยุคการจัดวางหน้าด้วยคอมพิวเตอร์ เน้นภาพประกอบและพื้นที่ว่างเป็นจุดเด่น (พ.ศ. 2531-2543)

เป็นยุคที่ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาทั้งการจัดวางหน้า การจัดเรียงตัวอักษร และภาพประกอบ คอมพิวเตอร์ช่วยให้การจัดเตรียมองค์ประกอบของสิ่งพิมพ์โฆษณาทำขึ้นพร้อมกันจากคอมพิวเตอร์ ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการจัดวางหน้า เปิดโอกาสให้นักออกแบบมีโอกาสได้ทดลองจัดวางหน้าในรูปแบบใหม่ๆจากประสิทธิภาพของคอมพิวเตอร์ที่มีสูง ภาพประกอบเป็นจุดเด่นของโฆษณาอย่างแท้จริง ตัวอักษรทั้งหัวเรื่องและเนื้อความเป็นลักษณะตัวพิมพ์ ถูกจำกัดให้มีขนาดกะทัดรัด กินพื้นที่โฆษณาน้อย การเว้นพื้นที่ว่างในโฆษณาเพิ่มมากขึ้น มีจุดเด่นของโฆษณาชัดเจน จัดวางเป็นสัดส่วน ไม่สับสน ง่ายต่อการดูและอ่าน

การจัดเรียงตัวอักษร (Typography) สรุปลักษณะการได้ดังนี้

1. ยุคตัวเรียงพิมพ์ (พ.ศ. 2388-2465)

ทั้งหัวเรื่องและเนื้อความเริ่มแรกใช้ขนาดอักษรขนาดเดียวกัน และใช้แบบอักษรแบบเดียวกัน ไม่มีการเน้นให้เกิดความแตกต่างกันด้วยขนาด ต่อมาจึงเน้นให้หัวเรื่องมีขนาดใหญ่กว่าเนื้อความโฆษณา

แต่ก็ยังมีขนาดใกล้เคียงกันมาก ช่วงแรกแบบอักษรของตัวเรียงพิมพ์มีให้เลือกน้อยแบบ เมื่อมีแบบอักษรเพิ่มขึ้นจึงได้เปลี่ยนให้หัวเรื่องกับเนื้อความใช้แบบอักษรต่างกัน การจัดวางตัวอักษรนิยมจัดแบบเสมอกกลาง และแบบเสมอหน้าหลัง ความอ่านออก หรือประสิทธิภาพ (Legibility) ต่ำ เนื่องจากการเรียงพิมพ์ด้วยตัวเรียงมีขึ้นก่อนหน้านี้ไม่นานนัก ประกอบกับเป็นการจัดเรียงด้วยมือ ทำให้แนวบรรทัดไม่สม่ำเสมอ ช่องไฟระหว่างตัวอักษร ช่องไฟระหว่างประโยค และช่องไฟระหว่างบรรทัดห่าง ความยาวบรรทัดสั้นหรือยาวเกินไป และคุณภาพการพิมพ์ยุคนี้ยังไม่ดีนัก จึงทำให้ประสิทธิภาพต่ำ พบลักษณะการเว้นช่องไฟระหว่างคำเหมือนการเว้นช่องไฟในภาษาอังกฤษ ซึ่งไม่ใช่ลักษณะการเว้นช่องไฟของไทย

2. ยุคตัวเรียงพิมพ์ผสมตัวอักษรบล็อกไม้ (พ.ศ. 2466-2470)

ตัวเรียงพิมพ์ยังคงนิยมใช้กับทั้งหัวเรื่องและเนื้อความโฆษณา แต่ด้วยขนาดตัวเรียงมีให้เลือกน้อยขนาด และความนิยมบล็อกไม้มีเพิ่มขึ้น จึงแกะตัวอักษรหัวเรื่องด้วยบล็อกไม้ ทำให้หัวเรื่องในยุคนี้นี้มีขนาดใหญ่ขึ้น และแตกต่างกับขนาดเนื้อความชัดเจนมากขึ้น ตัวเรียงพิมพ์ถูกพัฒนาให้มีขนาดใหญ่ขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการในการใช้ตัวอักษรที่มีขนาดใหญ่ เช่น ตัวเรียงพิมพ์ขนาด 32, 40, 48 พอยท์ พบลักษณะหัวเรื่องและเนื้อความที่ใช้ตัวแกะบล็อกไม้ทั้งหมด แต่ยังพบน้อย ประสิทธิภาพยังคงต่ำอยู่ การแกะบล็อกไม้ทำให้แบบอักษรมีความหลากหลายมากขึ้น

3. ยุคตัวเรียงพิมพ์ผสมตัวอักษรบล็อกโลหะ (พ.ศ. 2471-2495)

การสร้างตัวอักษรด้วยบล็อกไม้เริ่มลดลง ใช้บล็อกโลหะแทน เนื่องจากมีคุณภาพและอายุการใช้งานนานกว่าบล็อกไม้ การใช้หัวเรื่องและเนื้อความสร้างด้วยบล็อกโลหะมีมากขึ้น ตัวเรียงพิมพ์ยังคงใช้มากในเนื้อความ ส่วนหัวเรื่องเป็นตัวบล็อกโลหะเป็นส่วนใหญ่ พบหัวเรื่องที่มีแบบอักษรลักษณะอย่างไทยในยุคนี้นี้ คือมีลายเส้นผสมผสานจากลายไทย เส้นโค้ง อ่อนช้อย สวยงาม เช่นอักษรหัวบัว แบบอักษรมีเพิ่มมากขึ้น อันเนื่องมาจากนักออกแบบมีโอกาสวาดตัวอักษรบนกระดาษแล้วจึงถ่ายลงบล็อกโลหะ ทำให้นักออกแบบมีโอกาสออกแบบตัวอักษร (Lettering Design) แบบอักษรจึงมีความหลากหลายและพัฒนาก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

4. ยุคการออกแบบตัวอักษร ตัวอักษรบล็อกโลหะลักษณะตัวเขียน (พ.ศ. 2496-2510)

ตัวเรียงพิมพ์ลดน้อยลงมาก เนื่องจากความนิยมในการสร้างตัวอักษรด้วยบล็อกโลหะเปิดโอกาสให้นักออกแบบได้ออกแบบตัวอักษรให้มีลักษณะเฉพาะเป็นเอกลักษณ์ของโฆษณา ยุคนี้จึงเป็นยุคการออกแบบตัวอักษร ทั้งหัวเรื่องและเนื้อความสร้างขึ้นจากการวาดขึ้นแล้วถ่ายลงบล็อกโลหะ การจัดเรียงตัวอักษรมีความหลากหลายมากขึ้น แต่เนื่องจากเนื้อความเป็นตัวที่วาดขึ้น ทำให้ตัวอักษรไม่สม่ำเสมอ แน่นหนา ประสิทธิภาพของเนื้อความจึงต่ำ นิยมใช้แบบอักษรหลายๆแบบผสมผสานในการจัดวางในโฆษณาขึ้นเดียวกัน เป็นยุคที่แบบอักษรหัวเรื่องเป็นแบบประดิษฐ์

5. ยุคตัวเรียงพิมพ์ด้วยเครื่อง Monotype (พ.ศ. 2511-2520)

ตัวบล็อกโลหะลดความนิยมลง นิยมใช้ตัวอักษรเรียงพิมพ์ด้วยเครื่อง Monotype เนื่องจากมีคุณภาพและประสิทธิภาพดีกว่าตัวเรียงพิมพ์ด้วยมือในยุคแรก รวมทั้งตัวอักษรจากบล็อกโลหะ ช่องไฟระหว่างตัวอักษร ช่องไฟระหว่างประโยค และช่องไฟระหว่างบรรทัดของตัวอักษรจากเครื่อง Monotype มีความเหมาะสมต่อการอ่าน อ่านง่ายทำให้มีประสิทธิภาพสูง หัวเรื่องลักษณะตัวประดิษฐ์ลดน้อยลง เป็นลักษณะแบบตัวพิมพ์ (Text Type) มากขึ้น ลักษณะตัวอักษรทั้งหัวเรื่องและเนื้อความมีลักษณะเรียบง่ายมากขึ้น

6. ยุคตัวอักษร คอมพิวเตอร์ กราฟิค (Compute Graphic) (พ.ศ. 2521-2530)

ตัวอักษรคอมพิวเตอร์ กราฟิค มีแบบอักษรและขนาดตัวอักษรให้เลือกมากกว่าตัวเรียงพิมพ์ด้วยเครื่อง Monotype และ มีประสิทธิภาพสูงกว่าตัวเรียงพิมพ์ด้วยเครื่อง เนื่องจากคุณภาพการพิมพ์ดีขึ้น ความคมชัดของเส้นตัวอักษรมีมากกว่า แบบอักษรเป็นลักษณะตัวพิมพ์ที่อ่านออกง่าย ทำให้มีประจักษภาพสูง แบบอักษรมีให้เลือกใช้มากทำให้การเลือกใช้แบบอักษรมีความสำคัญต่อการส่งเสริมให้โฆษณา มีเอกลักษณ์แตกต่างจากโฆษณาอื่นๆ เป็นยุคทดลองจัดวางตัวอักษรในลักษณะอิสระมากขึ้น แบบอักษรมีมากแบบให้เลือกใช้ มีความสวยงามและอ่านง่าย

7. ยุคตัวอักษรจากคอมพิวเตอร์ และการจัดเรียงตัวอักษรรูปแบบใหม่ (พ.ศ. 2531-2543)

ตัวอักษรถูกบรรจุไว้ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ ด้วยความสะดวกและความสามารถระดับสูงของคอมพิวเตอร์ ทำให้การปรับปรุงแก้ไข เปลี่ยนแปลง จัดเรียงตัวอักษรมีอิสระมากขึ้น ขนาดตัวอักษรสามารถแก้ไขให้มีขนาดได้ตามต้องการ จัดเรียงตัวอักษรให้มีความหวือหวา หรือมีมิติมากขึ้น เช่นการทำตัวอักษรให้พรางมัว หรือการจัดวางทับซ้อนกัน การใส่ลวดลายพื้นผิว ฯลฯ เป็นยุคที่ประสิทธิภาพสูงสุด เนื่องจากคุณภาพการพิมพ์ที่ดี ความรู้เรื่องการจัดเรียงตัวอักษรมีมากขึ้น การเว้นช่องไฟ ให้เกิดประจักษภาพสูงทำได้ง่าย

ภาพประกอบ (Illustration) สรุประวัติพัฒนาการได้ดังนี้

1. ยุคภาพประกอบลายเส้นขาวดำขนาดเล็ก บล็อกไม้ (พ.ศ. 2411-2450)

ภาพประกอบเริ่มมีปรากฏในสิ่งพิมพ์โฆษณาเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2411 เป็นภาพขาวดำขนาดเล็ก สร้างจากบล็อกไม้ นำมาจากต่างประเทศ ภาพจึงมีลักษณะอย่างตะวันตกทั้งหมด ใช้แทรกในเนื้อความโฆษณา ความละเอียด คมชัดของภาพมีคุณภาพต่ำ เนื่องจากระบบการพิมพ์ หมึกพิมพ์กระดาษยังมีคุณภาพต่ำ และภาพบล็อกไม้สามารถใช้งานได้ในจำนวนพิมพ์ที่จำกัด เนื่องจากสึกหรอเร็ว รูปแบบของภาพประกอบในยุคนี้เป็นภาพประกอบแบบเหมือนจริง มีลักษณะทั้งแบบลายเส้นแบบง่าย ๆ และ แบบลายเส้นแสดงลักษณะภาพละเอียดชัดเจน ภาพประกอบส่วนใหญ่เป็นภาพสินค้าและภาพบรรจุกภัณฑ์สินค้าเป็นส่วนใหญ่

2. ยุคภาพประกอบลายเส้นขาวดำขนาดกลาง บล็อกไม้ (พ.ศ. 2451-2470)

ภาพประกอบในยุคนี้เป็นภาพประกอบลายเส้นขาวดำ ขนาดกลาง สร้างขึ้นจากบล็อกไม้ ภาพประกอบเริ่มนิยมใช้ประกอบในสิ่งพิมพ์โฆษณามากขึ้น ภาพประกอบมีขนาดใหญ่ขึ้นกว่ายุคแรก ภาพเริ่มมีลักษณะสินค้าชัดเจน ใช้ หรือภาพลักษณะโยงความสัมพันธ์ระหว่างตัวสินค้ากับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ภาพแสดงลักษณะความเป็นไทยปรากฏในยุคนี้ ซึ่งแสดงออกในลักษณะของหน้าตาของคน การแต่งกาย และทิวทัศน์ ภาพประกอบส่วนใหญ่ยังคงเป็นแบบเหมือนจริง พบภาพแบบดัดแปลงธรรมชาติ ลักษณะภาพการ์ตูนในยุคนี้แล้วแต่ยังมีอยู่น้อย

3. ยุคภาพประกอบลายเส้นผสมฮาล์ฟโทนขาวดำ ขนาดใหญ่ บล็อกโลหะ (พ.ศ. 2471-2495)

ภาพประกอบเริ่มกลายเป็นองค์ประกอบหลักหรือจุดเด่นของโฆษณา มีขนาดภาพที่ใหญ่ขึ้น ภาพประกอบขนาดเล็กยังพบเห็นได้ทั่วไป แต่นิยมลงภาพขนาดเล็กหลาย ๆ ภาพในโฆษณาขึ้นเดียวกัน ภาพประกอบยังคงเป็นลักษณะลายเส้น แต่มีการพิมพ์ฮา์ฟโทนปรากฏในช่วงนี้มากขึ้น ก่อนหน้านั้นพบการพิมพ์ฮา์ฟโทนในปี พ.ศ. 2465 แล้ว แต่พบการพิมพ์แบบนี้มากขึ้นในยุคนี้ การพิมพ์แบบฮา์ฟโทนทำให้สามารถพิมพ์ภาพในลักษณะไล่สีน้ำหนักร่อนแก่ได้ เช่น ภาพถ่าย หรือการใช้การพิมพ์ฮา์ฟโทนในลักษณะเม็ดสกรีนเพื่อประดับตกแต่งภาพให้มีน้ำหนัก และ ความสวยงามเพิ่มมากขึ้น ภาพประกอบในยุคนี้จึงเป็นลักษณะผสมผสานระหว่างภาพลายเส้นกับภาพฮา์ฟโทน ภาพถ่ายเริ่มมีมากขึ้นแต่ยังไม่เป็นที่นิยม การสร้างภาพประกอบเปลี่ยนจากสร้างด้วยบล็อกไม้มาเป็นบล็อกโลหะ ทำให้ภาพประกอบมีคุณภาพของลายเส้น ความคมชัดมากขึ้น ภาพส่วนใหญ่เป็นภาพแบบเหมือนจริง ภาพการ์ตูนมีมากขึ้น ภาพลักษณะไทยมีเพิ่มมากขึ้น เช่นภาพ เทวดา นางฟ้า ครุฑ ฤๅษีหรือสถานที่ บรรยากาศของไทย โฆษณาสีเริ่มมีในยุคนี้แล้ว

4. ยุคทองของภาพประกอบลายเส้นขาวดำ (พ.ศ. 2496-2510)

สิ่งพิมพ์โฆษณาในยุคนี้ แข่งขันโดยการใช้ภาพลายเส้นที่สวยงามเป็นจุดดึงดูดความสนใจ ภาพประกอบลายเส้นส่วนใหญ่จึงมีความประณีต พิถีพิถัน สวยงาม นักวาดภาพประกอบโฆษณาที่มีความสามารถมีอยู่มาก ประกอบกับคุณภาพการพิมพ์ภาพลายเส้นมีคุณภาพดี นิยมผสมผสานเม็ดสกรีนและการใช้จุดในการช่วยตกแต่งภาพให้มีน้ำหนักและความสวยงามมากยิ่งขึ้น ยุคนี้จึงเป็นยุคทองของภาพประกอบลายเส้น ภาพประกอบเริ่มมีลักษณะอย่างตะวันตกมากขึ้น เห็นได้ชัดเจนจากภาพหน้าตาของคนที่เป็นฝรั่งเป็นส่วนใหญ่ มีสาเหตุจากการเข้ามาเปิดดำเนินการของบริษัทโฆษณาข้ามชาติ เช่น โอกิลวี แอนด์ เมเธอร์ ฯลฯ ทำให้ภาพลักษณะอย่างไทยลดน้อยลง ภาพถ่ายขาวดำพบมากขึ้น

5. ยุคภาพถ่ายสี ภาพวาดเทคนิคหลากหลาย (พ.ศ. 2511-2535)

โฆษณาขาวดำลดน้อยลงมาก รวมทั้งภาพประกอบลายเส้นขาวดำก็ลดลงจนเหลืออยู่น้อย ภาพถ่ายเข้ามาแทนที่ภาพประกอบลายเส้น ภาพถ่ายในช่วงแรกของยุคเป็นลักษณะนำภาพถ่ายมาจัดวางลงในโฆษณาเท่านั้น ไม่มีลักษณะของการประยุกต์ใช้ภาพ ช่วง พ.ศ. 2525 จึงเริ่มมีการใช้ภาพในลักษณะประยุกต์ เช่น การตัดภาพถ่ายเฉพาะส่วนมาใช้ การใช้ภาพสีเดียว การผสมผสานภาพถ่ายขาวดำกับสีเข้าด้วยกัน ฯลฯ ภาพวาดมีสัดส่วนน้อยกว่าภาพถ่ายมาก แต่มีความหลากหลายในแง่ของเทคนิคการสร้างภาพ เช่น ภาพลายเส้นระบายสี ภาพเทคนิคพู่กันลม (Air Brush) ภาพลักษณะประติมากรรมกระดาษ ฯลฯ พบภาพลักษณะเน้นความงามของศิลปะในยุคนี้

6. ยุคภาพประกอบเทคนิคคอมพิวเตอร์ (พ.ศ. 2536-2543)

ภาพประกอบยังคงเป็นลักษณะภาพวาดและภาพถ่าย ซึ่งมีทั้งภาพวาดลักษณะธรรมดากับภาพวาดที่สร้างขึ้นจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิค ส่วนภาพถ่ายเช่นเดียวกับภาพวาด คือมีทั้งภาพถ่ายปกติ และ ภาพถ่ายที่ถูกปรับแต่งแก้ไขเพิ่มเติมจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิค เป็นยุคที่คอมพิวเตอร์สามารถตอบสนองจินตนาการด้านภาพได้สูง ทำให้ภาพในยุคนี้เป็นภาพแบบดัดแปลงธรรมชาติมาก ความหลากหลายในเทคนิคการสร้างภาพประกอบมีมาก รวมทั้งการผสมผสานเทคนิคต่างๆที่มีเข้าด้วยกันอย่างกว้างขวาง และแพร่หลาย

ตอนที่ 1

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

▶ คำชี้แจง โปรดตอบคำถามโดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ○ หน้าคำตอบหรือข้อความในช่องว่างที่กำหนดให้ตามความเป็นจริง และ ตอบให้ครบทุกข้อ

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. อายุ

- ต่ำกว่า 25 25-30 ปี
 31-35 ปี 36-40 ปี
 41-45 ปี 46-50 ปี
 51-55 ปี 56 ปีขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษา

- ปริญญาตรี สาขา _____ สถาบัน _____
 ปริญญาโท สาขา _____ สถาบัน _____
 ปริญญาเอก สาขา _____ สถาบัน _____
 อื่นๆ โปรดระบุ _____

4. ประสบการณ์ในการสอน _____ ปี

5. รายวิชาในสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ที่รับผิดชอบสอนในปัจจุบัน

- วิชาการออกแบบนิเทศศิลป์
 วิชาการออกแบบสิ่งพิมพ์
 วิชาการออกแบบโฆษณา
 วิชาการออกแบบและจัดตัวอักษร
 วิชาการออกแบบภาพประกอบ
 อื่นๆ โปรดระบุ _____

6. ท่านเคยใช้เนื้อหาวิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยในการสอนหรือไม่

- เคย
 ไม่เคย

7. ถ้าท่านเคยใช้เนื้อหาวิวัฒนาการในการสอน ท่านใช้สอนในวิชาใด

- วิชาการออกแบบนิเทศศิลป์
 วิชาการออกแบบสิ่งพิมพ์
 วิชาการออกแบบโฆษณา
 วิชาการออกแบบและจัดตัวอักษร
 วิชาการออกแบบภาพประกอบ
 อื่นๆ โปรดระบุ _____

8. ถ้าท่านเคยใช้เนื้อหาวิวัฒนาการฯในการสอน ท่านใช้เนื้อหาวิวัฒนาการฯจากแหล่งข้อมูลใด

- หนังสือ ตำรา
- บทความจากนิตยสาร วารสาร
- วิทยานิพนธ์
- การประชุมสัมมนาทางวิชาการ
- ตัวบุคคล ผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ
- อื่นๆ โปรดระบุ _____

9. ท่านคิดว่าเนื้อหาวิวัฒนาการฯมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนในสาขาออกแบบนิเทศศิลป์หรือไม่
อย่างไร

ตอนที่ 2

ความสำคัญของวิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทย

ที่มีต่อการสอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ และ ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการสอน

➡ คำชี้แจง โปรดตอบคำถามโดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางประมาณค่าระดับความคิดเห็นที่กำหนดให้ตามความคิดเห็นของท่านเพียงข้อละหนึ่งระดับความคิดเห็น และ ตอบให้ครบทุกข้อ

การสอน วิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทย	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1
◎ วัตถุประสงค์การสอน 1. วิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทย มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสาขาออกแบบนิเทศศิลป์					
2. วิวัฒนาการฯ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การสอนในรายวิชาใดต่อไปนี้ (ตอบข้อย่อยให้ครบทุกข้อ)					
2.1 วิชาการออกแบบนิเทศศิลป์					
2.2 วิชาการออกแบบสิ่งพิมพ์					
2.3 วิชาการออกแบบโฆษณา					
2.4 วิชาการออกแบบและจัดตัวอักษร					
2.5 วิชาการออกแบบภาพประกอบ					
2.6 อื่นๆ โปรดระบุ _____					
3. วิวัฒนาการฯ ทำให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณา ได้แก่ การจัดวางหน้า การจัดเรียงตัวอักษร และภาพประกอบ					
4. วิวัฒนาการฯ ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดในการนำไปใช้กับเนื้อหาลำดับต่อไปที่ต่อเนื่องกัน					
● การจัดวางหน้า (Layout) 5. วิวัฒนาการฯ ทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดวางหน้าสิ่งพิมพ์โฆษณา					
6. วิวัฒนาการฯ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจความหมาย ความเป็นมาของการจัดวางหน้าสิ่งพิมพ์โฆษณา ทั้งในอดีตและปัจจุบัน					

การสอน วิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทย	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1
7. วิวัฒนาการฯ ทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดทักษะปฏิบัติด้านการจัดวางหน้า					
● การจัดเรียงตัวอักษร (Typography)					
8. วิวัฒนาการฯ ทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดเรียงตัวอักษรในสิ่งพิมพ์โฆษณา					
9. วิวัฒนาการฯ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจความหมาย ความเป็นมาของการจัดเรียงตัวอักษรในสิ่งพิมพ์โฆษณา ทั้งในอดีตและปัจจุบัน					
10. วิวัฒนาการฯ ทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดทักษะปฏิบัติด้านการจัดเรียงตัวอักษร					
● ภาพประกอบ (Illustration)					
11. วิวัฒนาการฯ ทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของภาพประกอบในสิ่งพิมพ์โฆษณา					
12. วิวัฒนาการฯ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจความหมาย ความเป็นมาของภาพประกอบในสิ่งพิมพ์โฆษณา ทั้งในอดีตและปัจจุบัน					
13. วิวัฒนาการฯ ทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดทักษะปฏิบัติด้านภาพประกอบ					

◎ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การสอน

การสอน วิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทย	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1
◎ เนื้อหาสาระ					
1. วิวัฒนาการฯ ทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของสิ่งพิมพ์โฆษณาที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในสังคม ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม					
2. วิวัฒนาการฯ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจหลักเกณฑ์ในการพิจารณาออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณา ได้แก่ กลุ่มเป้าหมาย ขั้นตอนการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณา และกระบวนการผลิตสิ่งพิมพ์โฆษณาขั้นนั้นๆ					
3. วิวัฒนาการฯ ทำให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาการออกแบบ และออกแบบผลงานที่มีประโยชน์ใช้สอย ความงดงาม เหมาะสมกับเศรษฐกิจ					
● การจัดวางหน้า (Layout)					
4. วิวัฒนาการฯ ทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการจัดวางหน้าในยุคต่างๆ กัน ที่มีต่อการประกอบอาชีพนิเทศศิลป์ในอนาคต					
5. วิวัฒนาการฯ ด้านการจัดวางหน้าทำให้ผู้เรียนเข้าใจลำดับขั้นของพัฒนาการของรูปแบบการจัดวางหน้า กริด ในการจัดวางภาพและตัวอักษร					
6. วิวัฒนาการฯ ด้านการจัดวางหน้าทำให้ผู้เรียนออกแบบจัดวางหน้าทั้งตัวอักษรและภาพได้อย่างเหมาะสม สวยงาม ดึงดูดความสนใจกลุ่มเป้าหมายได้ดี					
● การจัดเรียงตัวอักษร (Typography)					
7. วิวัฒนาการฯ ทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการจัดเรียงตัวอักษรในยุคต่างๆ กันที่มีต่อการประกอบอาชีพออกแบบนิเทศศิลป์ในอนาคต					
8. วิวัฒนาการฯ ด้านการจัดเรียงตัวอักษรทำให้ผู้เรียนเข้าใจลำดับขั้นของพัฒนาการของแบบตัวอักษร ครอบครัวตัวอักษร รูปแบบการจัดตัวอักษร และการอ่านง่ายหรือประจักษ์ภาพ (Legibility)					
9. วิวัฒนาการฯ ด้านการจัดเรียงตัวอักษรทำให้ผู้เรียนออกแบบจัดเรียงตัวอักษรได้อย่างเหมาะสม สวยงาม สอดคล้องกับรูปแบบในการอ่านของกลุ่มเป้าหมาย					

การสอน วิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทย	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1
<p>● ภาพประกอบ (Illustration)</p> <p>10. วิวัฒนาการทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของภาพประกอบในยุคต่างๆ กันที่มีต่อการประกอบอาชีพออกแบบนิเทศศิลป์ในอนาคต</p>					
<p>11. วิวัฒนาการด้านภาพประกอบทำให้ผู้เรียนเข้าใจลำดับขั้นพัฒนาการของรูปแบบภาพประกอบ เทคนิคภาพประกอบ และลักษณะการใช้ภาพประกอบ</p>					
<p>12. วิวัฒนาการด้านภาพประกอบทำให้ผู้เรียนออกแบบภาพประกอบได้อย่างเหมาะสม สวยงาม เพื่อการอธิบายเนื้อหา ตกแต่งโฆษณาให้สวยงามดึงดูดความสนใจกลุ่มเป้าหมาย</p>					

◎ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ

การสอน วิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทย	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1
◎ วิธีการสอน					
1. ควรมีการตรวจสอบพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนเกี่ยวกับความรู้ด้านวิวัฒนาการฯ ก่อนการสอน					
2. ผู้สอนควรแจ้งให้ผู้เรียนทราบ ถึงจุดมุ่งหมายในการสอนวิวัฒนาการฯ ก่อนการสอน					
● การจัดวางหน้า (Layout)					
3. การสอนวิวัฒนาการฯด้านการจัดวางหน้า ควรใช้วิธีสอนแบบใดจึงจะสอดคล้องกับจุดประสงค์การสอนและเนื้อหาสาระ (ตอบช้อย่อยให้ครบทุกข้อ)					
3.1 การสอนแบบบรรยาย					
3.2 การสอนแบบอภิปราย					
3.3 การสอนแบบฝึกปฏิบัติ					
3.4 การสอนให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง					
● การจัดเรียงตัวอักษร (Typography)					
4. การสอนวิวัฒนาการฯด้านการจัดเรียงตัวอักษร ควรใช้วิธีสอนแบบใดจึงจะสอดคล้องกับจุดประสงค์การสอนและเนื้อหาสาระ (ตอบช้อย่อยให้ครบทุกข้อ)					
4.1 การสอนแบบบรรยาย					
4.2 การสอนแบบอภิปราย					
4.3 การสอนแบบฝึกปฏิบัติ					
4.4 การสอนให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง					
● ภาพประกอบ (Illustration)					
5. การสอนวิวัฒนาการฯด้านภาพประกอบ ควรใช้วิธีสอนแบบใดจึงจะสอดคล้องกับจุดประสงค์การสอนและเนื้อหาสาระ (ตอบช้อย่อยให้ครบทุกข้อ)					
5.1 การสอนแบบบรรยาย					
5.2 การสอนแบบอภิปราย					
5.3 การสอนแบบฝึกปฏิบัติ					
5.4 การสอนให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง					

◎ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการสอน

การสอน วิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทย	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1
◎ สื่อการสอน					
1. สอนวิวัฒนาการฯ ด้วยสื่อการสอนต่างๆจะทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียนรู้ และอยากทดลองปฏิบัติ					
2. สื่อการสอนทำให้ผู้เรียนเข้าใจวิวัฒนาการฯได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเกิดมโนทัศน์ที่ชัดเจน					
● การจัดวางหน้า (Layout)					
3. สื่อการสอนใด ที่มีความเหมาะสมในการสอนวิวัฒนาการฯด้านการจัดวางหน้า เพื่อให้การสอนดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ตอบช้อย่อยให้ครบทุกข้อ)					
3.1 สิ่งพิมพ์ต่างๆ ตำรา ตัวอย่างสิ่งพิมพ์โฆษณา					
3.2 แผ่นใส สไลด์					
3.3 คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต					
● การจัดเรียงตัวอักษร (Typography)					
4. สื่อการสอนใด ที่มีความเหมาะสมในการสอนวิวัฒนาการฯด้านการจัดเรียงตัวอักษร เพื่อให้การสอนดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ตอบช้อย่อยให้ครบทุกข้อ)					
4.1 สิ่งพิมพ์ต่างๆ ตำรา ตัวอย่างสิ่งพิมพ์โฆษณา					
4.2 แผ่นใส สไลด์					
4.3 คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต					
● ภาพประกอบ (Illustration)					
5. สื่อการสอนใด ที่มีความเหมาะสมในการสอนวิวัฒนาการฯด้านภาพประกอบ เพื่อให้การสอนดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ตอบช้อย่อยให้ครบทุกข้อ)					
5.1 สิ่งพิมพ์ต่างๆ ตำรา ตัวอย่างสิ่งพิมพ์โฆษณา					
5.2 แผ่นใส สไลด์					
5.3 คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต					

◎ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสื่อการสอน

การสอน วิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทย	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1
◎ การประเมินผลการสอน					
1. ประเมินผลการสอนวิวัฒนาการฯ โดยยึดวัตถุประสงค์ของการสอนเป็นหลักในการประเมิน					
2. ควรประเมินผลการสอนวิวัฒนาการฯ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน					
3. ควรประเมินผลการสอนวิวัฒนาการฯ ในช่วงใดของการเรียนการสอน (ตอบช้อย่อยให้ครบทุกข้อ)					
3.1 ก่อนเรียน					
3.2 ระหว่างเรียน					
3.3 หลังเรียน					
● การจัดวางหน้า (Layout)					
4. วิวัฒนาการฯด้านการจัดวางหน้า ควรใช้วิธีการวัดผลการสอนด้วยวิธีการใด (ตอบช้อย่อยให้ครบทุกข้อ)					
4.1 แบบทดสอบ					
4.2 การสอบถาม					
4.3 การสัมภาษณ์					
4.4 การสังเกต					
4.5 การวัดผลงานหรือการตรวจผลงาน					
● การจัดเรียงตัวอักษร (Typography)					
5. วิวัฒนาการฯด้านการจัดเรียงตัวอักษร ควรใช้วิธีการวัดผลการสอนด้วยวิธีการใด (ตอบช้อย่อยให้ครบทุกข้อ)					
5.1 แบบทดสอบ					
5.2 การสอบถาม					
5.3 การสัมภาษณ์					
5.4 การสังเกต					
5.5 การวัดผลงานหรือการตรวจผลงาน					

การสอน วิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทย	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1
● ภาพประกอบ (Illustration)					
6. วิวัฒนาการทางด้านภาพประกอบ ควรใช้วิธีการวัดผลการสอนด้วยวิธีการใด (ตอบข้อย่อยให้ครบทุกข้อ)					
6.1 แบบทดสอบ					
6.2 การสอบถาม					
6.3 การสัมภาษณ์					
6.4 การสังเกต					
6.5 การวัดผลงานหรือการตรวจผลงาน					

◎ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลการสอน

** ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

/ ชาญศิลป์ กิตติโชติพาณิชย์ **

ภาคผนวก ฉ
จดหมายขอความร่วมมือ

ที่ ทม0302(2770.0603)2425

สำนักงานฝ่ายจัดการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

๒3 พฤศจิกายน 2543

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการหอสมุดแห่งชาติ

ด้วย นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาความสำคัญของ วิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทย ที่มีต่อการสอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ระดับปริญญาตรีใน สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัยด้วยการบันทึกภาพโฆษณาใน นิตยสาร คือ 1.สตรีสาร (2491-2539) 2.ขวัญเรือน (2512-2543) 3.ลลนา (2516-2540) 4.ดิฉัน (2520-2543) 5.แพรว (2522-2543), 6.แพรวสุดสัปดาห์ (2526-2543) 7.อิมเมจ (2531-2543) 8.พลอยแกมเพชร (2535-2543) 9.แอล (2537-2543) และ ลิปส์ (2542-2543)

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ ดำเนินการดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

130325 ชาญศิลป์

(รองศาสตราจารย์ ดร.เรจรัชนี้ นิ่มนวล)

รองคณบดีฝ่ายจัดการศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานฝ่ายจัดการศึกษา (ระดับบัณฑิตศึกษา)

โทร.218-2682

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.218-2680

ที่ ทม.0302(2770.0603)380

วันที่ 31 มกราคม 2545

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง

ด้วย นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสำคัญของ วัฒนธรรมการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยที่มีต่อการสอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่ นิสิตสร้างขึ้น ตามเอกสารที่แนบ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทาง วิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.218-2680

ที่ ทม.0302(2770.0603)379

วันที่ ๓๑ มกราคม 2545

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภกรณ์ ดิษฐพันธ์

ด้วย นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ นิสิตชั้นปริญญาโท ภาควิชาศิลปศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาคำสำคัญของ วิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยที่มีต่อการสอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่ นิสิตสร้างขึ้น ตามเอกสารที่แนบ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทาง วิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ที่ ทม.0302(2770.0603)378

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

31 มกราคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์มาโนช กงกะนันทน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา สาขาวิชา
ศิลปศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาความสำคัญของวิวัฒนาการการออกแบบ
สิ่งพิมพ์โฆษณาไทยที่มีต่อการสอนสาขากออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้
จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ
ต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร.218-2680

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.218-2680

ที่ ทม.0302(2770.0603)377

วันที่ ๖ มกราคม 2545

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์พรเทพ เลิศเทเวศิริ

ด้วย นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาความสำคัญของวิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยที่มีต่อการสอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติคุณประเสริฐ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่ นิสิตสร้างขึ้น ตามเอกสารที่แนบ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.218-2680

ที่ ทม.0302(2770.0603)376

วันที่ 31 มกราคม 2545

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.อำไพ ตีรณสาร

ด้วย นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาคำสำคัญของ วิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยที่มีต่อการสอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่ นิสิตสร้างขึ้น ตามเอกสารที่แนบ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทาง วิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ที่ ทม.0302(2770.0603)1897

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน คุณเอก นาวิกมูล

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาความสำคัญของวิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยที่มีต่อการสอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามกับอาจารย์ผู้สอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ ได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร.218-2680

ที่ ทม.0302(2770.0603)1898

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

พฤษภาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน คุณวริชญา เวชณุเคราะห์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาความสำคัญของวิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยที่มีต่อการสอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามกับอาจารย์ผู้สอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ ได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร.218-2680

ที่ ทม.0302(2770.0603)1899

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

พฤษภาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน คุณปยุต เงามระจ่าง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสำคัญของวิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยที่มีต่อการสอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามกับอาจารย์ผู้สอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ ได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร.218-2680

ที่ ทม.0302(2700.0603)475

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

5 กุมภาพันธ์ 2545

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

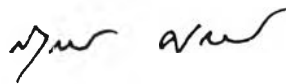
เรียน คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาความสำคัญของวิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยที่มีต่อการสอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม กับอาจารย์ผู้สอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ ได้ทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2680

ที่ ทม.0302(2700.0603)476

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

5 กุมภาพันธ์ 2545

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

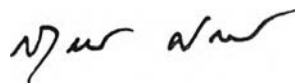
เรียน คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาความสำคัญของวิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยที่มีต่อการสอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม กับอาจารย์ผู้สอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ ได้ทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2680

ที่ ทม.0302(2770.0603)308

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

23 มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสำคัญของวิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยที่มีต่อการสอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม กับอาจารย์ผู้สอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ ได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร.218-2680

ที่ ทม.0302(2770.0603)309

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

23 มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน คณบดีคณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาความสำคัญของวิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยที่มีต่อการสอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม กับอาจารย์ผู้สอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ ได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ
ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร.218-2680

ที่ ทม.0302(2770.0603)310

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

23 มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาความสำคัญของวิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยที่มีต่อการสอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม กับอาจารย์ผู้สอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ ได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร.218-2680

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.218-2680

ที่ ทม.0302(2770.0603)311

วันที่ 23 มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

ด้วย นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาความสำคัญของวิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยที่มีต่อการสอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้จึงมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม กับอาจารย์ผู้สอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป (ตามเอกสารแนบ)

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ ได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ที่ ทม.0302(2770.0603)313

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

23 มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาความสำคัญของวิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยที่มีต่อการสอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม กับอาจารย์ผู้สอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ ได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุญ)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร.218-2680

ที่ ทม.0302(2770.0603)312

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

23 มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาความสำคัญของวิวัฒนาการการออกแบบสิ่งพิมพ์โฆษณาไทยที่มีต่อการสอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม กับอาจารย์ผู้สอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ ได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร.218-2680

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายชาญศิลป์ กิตติโชติพานิชย์ เกิดวันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2517 ที่อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เมื่อ พ.ศ. 2538 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา เมื่อปีการศึกษา 2541